

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 50 kr., za četrť leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravlštvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice hřtv. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnino.

Posamezni listi dobę se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopis se ne vraćajo, natisnjeni listi se ne sprojemajo. Za oznanila se plaćaje od navadno vrstice, če se natisne enkrat, po 5 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Iz državnega zbora.

V seji dne 28. aprila so se prebrali naprej dopisi sedmero sodnij, katere prosijo dovoljenja, da bi smele pričeti preiskave zoper nekatere državne poslance; med drugimi sta zatožena tudi poslanca Wolf in Szajer. Vlada prosi odobrenja za državne podpore v nujnih silah. Vlada predlaga, naj se odobri, da se vporabi eden milijon gld. za avstrijsko mornarico in 1.200.000 gld. za nakup posebnih poslopij za avstrijska poslance v Petrogradu in Wašingtonu. Prebereta se dva predloga liberalnih poslancev v zadevi ministerske naredbe za Moravsko dne 22. aprila 1897, kjer se je vpeljala jednakopravnost češkega jezika z nemškim; ta predloga zahtevata, naj se ta jezikovna odredba zopet odpravi.

Poslanec E b e n h o c h nasvetuje izvolitev odseka s 36 udi, ki bo pretresoval vse predloge zastran spremembe obrtniške postave. Prebralo se je mnogo drugih predlogov in vprašanj na ministerstvo. Za nas Slovence je posebno važno vprašanje poslanca Coronini-ja in tovarišev, ki vprašajo ministerskega predsednika Badenija, ali je voljen cerkveno politiko na Primorskem spremeniti tako, da se bo cerkev Kristusova mogla veseliti svoje prostosti, torej ali hoće korenito spremeniti zdanji neznosni politični sistem na Primorskem, ki pospešuje samo težnje, ki so državi sovražne. To interpelacijo je podpisalo 21 poslancev.

Predsednik dr. Kathrein predlaga, naj se preberejo trije vladni predlogi in potem se naj še le razpravlja o nekaterih tako imenovanih nujnih predlogih. Po opravljenem redu državnega zbora bi se namreć moralo poprej kakor o vsaki drugi zadevi razpravljati o nujnih predlogih, katere stavijo poslanci. Poslanec dr. Götze pa je ugovarjal, češ, da se mora razgovarjati poprej o nujnih predlogih, potem še le o dnevnem redu. Dr. Funke zahteva, da se mora o tem, katera stvar se bo poprej razpravljala, glasovati po imenih. Glasovanje po imenih je, da se vsak poslanec po imenu pokliče, naj glasno povē, kako on hoće. Traja pa blizu eno uro vsako tako glasovanje po imenih. Poslanci so sklenili s 162 glasovi proti 148 glasom, da ostane pri obravnavi, kakor jo je predložil predsednik.

K prvi točki: postava zastran tako imenovanega checka (ček) nasvetuje poslanec Evgen Abrahamovič, naj se ta vladni predlog izoči v posvetovanje odseku, obstojećemu iz 24 udov. Poslanec Schücker zahteva, naj se ta vladna predloga izoči odseku iz 32 udov in terja, da se ima o tem glasovati po imenih. Toda poslanec Funke s tem ni zadovoljen ter zahteva, da se mora oni predlog izočiti odseku iz 36 udov in se ima o tem glasovati po imenih. Ker sta ta dva predloga, Funkijev in Schückerjev bila zadostno podpirana, se je zbornica morala udati in glasovalo se je zopet dvakrat

po imenih. Predlog Funkijev je padel s 168 proti 115 glasom, Schückerjev pa s 158 proti 91 glasom. Tu smo potratili že blizu 3 ure. To pa liberalcem še ni bilo zadosti. Dr. Gross zahteva, da se ima tudi o predlogu Abrahamovićevem zastran 24 udov glasovati po imenih. Moralo se je ugoditi tem nagajivcem in predlog Abrahamovića je bil sprejet s 160 glasovi proti 70 glasom.

Na vrsto pride potem vladni predlog zastran nove pogodbe z Bolgarijo, ker stara poteće dne 13. maja 1897. Poslanec grof Sylva-Tarouca predlaga, naj se ta vladni predlog izoči odseku, obstojećemu iz 36 udov. O tej zadevi pa je kvasil liberalec dr. Lecher blizu dve uri. Govoril je o vseh rećeh, le o pogodbi z Bolgarijo ne. Zato ga je predsednik zaporedoma opominjal, naj se drži predmeta. Na to se je sklenilo, da bo odsek iz 36 udov pretresal predlogo zastran pogodbe z Bolgarijo.

Tretja točka dnevnega reda je bila vladna predloga, da se imajo nove stavbe v Celovcu oprostiti hišnega najemniškega davka. Poslanec Dobernik predlaga, da se ima ta zadeva kot nujna obravnavati. Toda večina zbornice je to odklonila. Vsled tega je nastal, kakor ta dan že večkrat, grozen hrup po zbornici. Pred sklepom seje pa je zahteval prusaki poslanec Iro, da se ima kot prva točka prihodnjega dnevnega reda obravnavati vladna jezikovna naredba za Česko. Ob enem terja, da se ima o tem zopet glasovati po imenih. To se je tudi moralo zgoditi, ker so predlog podpirali vsi liberalci. Glasovalo se je torej petokrat v tej seji po imenih. Predlog Prusakov, za katerega je glasoval tudi dr. Scheicher, se je odklonil.

V početku seje dne 30. aprila so vprizorili Schönerer, Dobernik in Wrabetz mnogo hrupa s svojimi neslanostmi.

Na dnevnem redu je bil predlog žida in socijalnega demokrata dr. Verkaufa zastran železnićarjev. Ti so imeli med seboj velikansko zvezo ter so grozili, da bodo ustavili promet na železnicah, kar bi bilo v veliko škodo države. Vlada si ni mogla drugaće pomagati, kakor da je to zvezo železnićarjev razpustila. Tej vladni naredbi se je torej upiral dr. Verkauf in njegovi socijalni demokratićni tovariši ter so zahtevali poseben odsek, ki ima to stvar preiskati. Kvasil je celo uro; odgovarjal mu je ministerski predsednik. Pobjjali so nato dr. Verkaufa poslanci T u s e l, ki je sam železniški delavec, namreć sprevodnik v Solnogradu in pripada h katoliški ljudski stranki, potem A x m a n, dunajski krščanski socijalist, nadalje Slovenec dr. K r e k, ki je dokazoval, kako nevarna je bila zveza železnićarjev za železniške delavce, za državo in za našo vero. Temu poslancu so med govorom, kakor po besedi častitali mnogi poslanci. Ugovarjal pa je vsem krščanskim zagovornikom socijalni demokrat S c h r a m m e l; proti

temu rogoviležu pa je zopet govoril dr. Scheicher. Grof Stürgh se je tudi oglasil k besedi, pa ni kaj stvarnega povedal. Glasovalo se je potem po imenih; toda predlog dr. Verkauf se je odklonil.

Silni smeh so ob koncu seje napravili trije predlogi Schönererjancev, nemških levičarjev in nemških nacionalcev, da se ima vlada djati na zatožno klop, ker je kršila ustavo s tem, da je izdala jezikovni odlok za Česko in Moravsko. O tej stvari se bo v zbornici v 8 dneh začela obravnava. Bode pa zopet hrup in vik; mnogo plev, pa malo zrnja.

Izvolila sta se vendar enkrat 2 odseka: gospodarski in adresni odsek. V gospodarskem odseku sta dva Slovenca: Povše in Berks, v adresnem tudi dva: dr. Ferjančič in dr. Šusteršič. Ta dva odseka štejeta po 48 članov, 28 jih je v vsakem izmed večine, po 20 pa izmed manjšine. Napravil se je vendar enkrat takozvani »ključ« za volitev v razne odseke. Začetkoma je večina zbornice sklenila, da hoče imeti v vsakem odseku dve tretjini svojih poslancev, eno tretjino pa naj si izbere manjšina. Proti temu pa so grozno rogovlili nemški liberalci in res: večina se je udala in sklenila takole: V odsekih, ki bodo šteli po 24 udov, bodo imeli desnničarji 14 svojih, levičarji 10 članov; v odsekih po 36 udov dobi desnica 22, levica 14 članov in v odsekih po 48 udov desnica 28, levica 20 članov. Nadalje se je dogovorilo, da v odseke po 24 udov prideta 2 člana iz slovanske krščanske zveze, v odseke po 36 udov po 3 in v odseke po 48 udov 4 člani izmed krščanske slovanske zveze. V vsakem odseku bo imela desnica sicer večino, pa ne popolno velike. Zato se je povdarjalo, da morajo naši poslanci vedno biti na Dunaju, sicer bi se zgodilo kaj lahko, da pri kakšnem važnem vprašanju propademo. Adresni odsek mora izvršiti odgovor na prestolni cesarjev govor, gospodarski odsek se bo pa pečal z gospodarskimi zadevami.

Kakšen namen ima socijalna demokracija?

(Konec.)

Pa zakaj tako delajo z ubogimi delavci? Brez uzroka ne bo. Za šalo ne bodo izdajali denar, da plačujejo agente. Sicer res, delavci sami jim povračujejo ta denar s tem, da kupujejo liste, katere v ta namen vzdržujejo in razširjajo židje, kakor »Delavca«, »Luč« in slične stvari. Zato, slovenski gospodarji, v stran s temi listi, ako si hočete dobro! Odgovoriti pa vam moram, zakaj tako delajo z delavci, da jih tako norijo. To delajo zato, da svojo kožo varujejo. Kako to? Agentje jim vendar tega ne povejo, da so najeti od židovskih kapitalistov in prav redki bodo najbrž med delavci, ki bi vedeli, zakaj da se gre.

Delavci mislijo, da je voditeljem res mar jih osrečiti s socijalistično državo. Ker nimajo več vere, se radi oklepajo teh izmišljotin in verujejo vse, kar jim voditelji pravijo. In ti jim tudi to pravijo: Naš nauk o socijalistični državi se ne bo dal prej izvesti, ko si pridobimo ves svet za-se. Potem bo prišla ona srečna doba, katero vam tako vabljivo slikamo.

A da se to doseže, temu nasprotujejo sedanje države in katoliška cerkev. Zakaj država nasprotuje, je umevno. Ne bi se rada umaknila. A sedanjo državo najbolj podpira katoliška cerkev. Ta je njena najboljša zaščitnica. Ta nas naravnost proglašja za lažnivce, in pravi, kar mi učimo, je laž, je zmeta, prevara. Ako hočemo izpodnesti sedanjo državo, moramo najprvo izpodnesti katoliško cerkev. Toraj po njej, po njenih duhovnikih!

Zdaj bodete umevali, zakaj socijalisti tako blatijo

duhovnike. Ti dostikrat niti osebno več niso varni pred njimi. Na te bruhajo ob vsaki priložnosti najgrše psovke. A tem potom odvrtačajo vso pozornost delavcev od sebe na katoliško cerkev, katera si ravno danes na vse kriplje prizadeva, zboljšati žalostno stanje delavskega stanu. Pa cerkvi nočejo verjeti, verjamejo rajši židovskim agentom. Vse socijalistično gibanje se vali proti katoliški cerkvi in na tak način povzročuje, da so popolnoma varni židovski kapitalisti s svojim denarjem. Socijalistični tabor je straža židovskega kapitala. Kdor koli se da pridobiti za socijalistični tabor, pomnožuje to stražo.

Torej Slovenci, bodite pametni in ne dajte se za nos voditi. Le pomislite dobro, kar sem vam povedal in naženite vsakega, ki vas pride lovit v zanjke. Kdor hoče tako delati z vami, je hudobnež ali nevednež. Ne ve, zakaj se gre. Od takega se pa vi, pametni možje, ne boste vendar dali voditi. Je pa tudi lahko mogoče, da je hudobnež. Sam je plačan od židov, in gleda samo na to, da kar največ razproda svojega »Delavca«, »Luči«, ne brigajoč se, da s tem vas nesrečne stori. Zato pa poženite vsakega, ki pride trosit takih stvari.

Slovenci so prepametni, da bi bili židovski slugi. To bi bilo tudi nespametno za nas. Socijalna demokracija dejanski nima drugega pomena, kakor da čuva židove in kapitaliste. Za celim socijalističnim gibanjem sedijo bogataši, in se krohočejo, kako gredo ubogi delavci na limanice. Torej, Slovenci, da se nam ne bodo drugi krohotali, bodimo pametni!

Zdaj še eno vprašanje? Zakaj si pa prizadevajo ravno tukaj pri nas tako razširiti socijalno demokracijo? Vse moči napenjajo, da bi si pridobili pristašev. Ceste in poti, koder hodijo verni Slovenci, hočejo kar posipati z »Delavcem«. Veste zakaj? Zato, ker menijo, da smo Slovenci še tako nezavedni, da ne znamo, zakaj se gre. Menijo, da je pri nas razlita kalna voda nevednosti. Le v taki vodi seveda se da prav mnogo rib zlahka vjeti z otrovilom. Tako nas sodijo in zato se nam tako vsiljujejo s svojim ničvrednim blagom. Drugam, kjer mislijo, da rabijo ljudje pamet, se ne upajo več. Tamkaj so jih že splačali.

Naredimo tudi mi tako! Pokazimo jim, da se ne damo od hudobnežev in nevednežev za nos voditi! Nikdar tem ne bomo verjeli, pač pa njej, ki je nepremakljiv stebel resnice, njej, ki je zidana na močno skalo, ob katero so brezuspešno udarjali najsilnejši viharji, njej, ki ni človeško, temuč božje delo, — sveti cerkvi. Ta edina nam bo prav rešila socijalno vprašanje. Njo tedaj hočemo poslušati, a ne socijalistov.

III. Občni zbor „sloven. katol. delavskega društva“ v Žalcu.

V nedeljo je imelo sloven. kat. delavsko društvo svoj III. občni zbor. Po otvoritvi zбора po predsedniku Jerneju Meh-u poroča tajnik, č. g. Matej Osenjak o društvenem delovanju:

Zadnji občni zbor je bil dne 9. februarja 1896. Udov ima društvo rednih 48, podpornih 80. Društvo je napravilo v zadnjem letu dva javna shoda: prvega dne 21. junija v občinski pisarni v Petrovčah, drugega dne 14. februarja letos ravno ondi. Oba shoda sta bila mnogoštevilno obiskana in sta obrodila mnogo sadu, kar so pokazale volitve za 5. kurijo. Odbor je imel v teku leta 6 sej, pri katerih se je sklepalo o društvenih zadevah. Društvo je priredilo na novega leta dan veselico v gostilnici gospe Hausenbichler-jeve, katera se je prav dobro obnesla.